הדלקת נרות
שבת קודש:
4:08
יציאת שבת
5:18
רבינו תם:
5:51
בבי חתונה
מחזיקים את
כל העולם

גליון 808 התשפ"ו

פרשת וישלח

להכיר טובה גם אם הנותן לא התכוון להיטיב

"ויחן את פני העיר"

בפרשה מוזכר שיעקב קנה שדה מאת אנשי שכם בסכום גבוה במאה קשיטה.

מובא במדרש רבה: (עט,ו) יעקב אבינו משום שנהנה משכם הכיר להם טובה והעמיד חנויות בשכם ומכר בזול ללמדנו שאדם צריך להחזיק טובה למקום שיש לו הנאה ממנו.

וכן רבי שמעון בר יוחאי ורבי אליעזר בנו התחבאו במערה י"ג שנה כשיצאו רחצו בחמי טבריה כדי לרפאות את פצעיהם כשיצאו מהמערה אמר רשב"י לבנו חייבים אנו להוקיר טובה לעיר טבריה על שריפאה אותנו, ולכן טיהרו את טבריה, כיון שהיה הרבה ספקות איפה קברו את מתיהם ומחמת כך הכוהנים נמנעו ללכת להרבה מקומות והוצרכו להקיף הרבה ורשב"י על ידי נס כל מקום שהיה מת, המת צף וכך ריכז את כל המתים למקום קבורה אחד וכך יכלו הכוהנים והשומרים טהרה לעבור ללא חשש טומאת מת. (שבת לב).

רואים מפה עד כמה היה גדול אצל אבותינו הכרת הטוב אע"פ שיעקב אבינו לא קבל שום דבר בחינם ולא עוד אלא שגם את השדה קנה במאה מטבעות- מחיר מלא, מכל מקום ראה יעקב אבינו צורך להיטיב להם כיון שיעקב נהנה מהעיר רצה להנות אותם בחזרה.

רואים עוד מפה שאפילו אם הנותן לא מתכוון להיטיב אלא לעצמו כיון שיש לאדם הנאה מכך, מידת הכרת הטוב נותנת שייטיב עם הנותן, כמו שמצאנו אצל יעקב שכיוון שנהנה מהעיר רצה להנות אותם בחזרה.

וכן לרשב"י, אנשי טבריה לא התכוונו להיטיב לו אלא חמי טבריה הם הפקר לכל כיון שנהנה החזיר להם טובה גדולה וטיהר את העיר טבריה.

מצאנו במשה רבנו שנזהר מאד שלא ייפגם אצלו מידת הכרת הטוב. בעשרת המכות, במכות דם, צפרדע וכינים הכה אהרון ביאור ובחול ולא משה מכיוון שתיבתו הייתה על היאור ובכינים מכיוון שטמן את המצרי בחול.

ונשאלת השאלה מדוע משה רבנו לא הכה בחול וביאור דהלא ההכאה הזאת היא לתכלית בריאתו של החול והיאור לעשות את רצון השם שע"י כך יתקדש שמו של הקב"ה, עוד הרי החול והיאור אין בהם דעת ותחושת כאב? כך שואל הרב דסלר בספרו מכתב לאליהו.

ומתרץ הרב דסלר שמידות האדם הם נבנים מהתפעלות הלב ולא רק מהשכל. והתפעלות הלב אף גוברת על השכל וכיוון שליבו של אדם רואה שהחול שעזר לו והוא מכה בחול זה, הכאה זו גורמת לפגם בהכרת הטוב כיוון שהחול עזר לו וכנגד זה הוא מכה אותו. לכן אם משה היה מכה את היאור שהיטיב עמו היה פוגם במידת הכרת הטוב כלפי אחרים.

ובמיוחד בלימוד תורה, אדם צריך להוקיר טובה למי שמלמדו תורה ומי שלמד ממנו אפילו הלכה אחת חייב לנהוג בו כבוד. כל זה ממידת הכרת הטוב והחיוב שאדם יהיה לו הערכה גדולה לתורה. מצאנו אצל דוד המלך כיון שלימדו אחיתופל שני הלכות קראו רבו, אלופו ומיודעו וכו' כמובא בפרקי אבות: (פ"ו) "הלומד מחברו פרק אחד, או הלכה אחת, או פסוק אחד, או דבור אחד, או אפילו אות אחת, צריך לנהג בו כבוד, שכן מצינו בדוד מלך ישראל, שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד, קראו רבו אלופו ומיודעו, שנאמר: (תהלים נה) "ואתה אנוש כערכי אלופי ומיודעי". והלא דברים קל וחומר, ומה דוד מלך ישראל, שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד, קראו רבו אלופו ומיודעו. הלומד מחברו פרק אחד, או הלכה אחת, או פסוק אחד, או דבור אחד, או אפילו אות אחת, על אחת כמה וכמה שצריך לנהג בו כבוד. במיוחד צריך אדם להכיר טובה לאשתו ובן להוריו, כותב ספר החינוך מי שאינו מכבד את הוריו נקרא נבל שאין לו הכרת הטוב להוריו על שטרחו וגדלוהו. **מסופר** (מורשת אבות) על בנו של רבי שלום איזן מירושלים שהגיע למצוות. הוא סר להזמין ל"קידוש" בשבת, את רבי איסר זלמן מלצר. הנימוס חייב זאת, אף הכרת הטובה, אבל הוא לא העלה בדעתו שהגאון הישיש והחלש יוכל לבא רגלי ממרחק כה רב. ה"קידוש" היה בעיצומו, גדולי ירושלים השתתפו בשמחה, בראשם הגאון מטשבין, שלאחר שטיפס במעלה המדרגות התלולות קרוב לארבע קומות, התנשף ואמר: "המעלות של דירה זו - הן חסרונותיה... " הסבו גדולי ירושלים ושוחחו בדברי תורה - ולפתע נראתה בפתח דמותו של רבי איסר זלמן מלצר במחלצות השבת ההדורות. הכל קמו לכבודו ולא הסתירו את השתוממותם ! הכיצד טרח ובא מהלך כה רב?! אמת **כן הסיבה שהגעתי היא כיון שבגינו חלף במחי הרהור תשובה! הדברים הפכו סתומים עוד יותר, והגאון הישיש נאלץ** להבהירם: כאשר רבי שלום בא להזמינני לבר-המצוה של בנו, חלף במחי הרהור: "הוא חוגג כבר את הכנס בנו למצוות - והרי זה עתה נערכה חתונתו ! אח - איך שהזמן חולף מהר, יש להזדרז ולשוב בתשובה בטרם... " **ואם בזכותו חלף במחי הרהור תשובה [-אף שוודאי הוא לא התכוון לכך] חייב אני לטרוח ולהשתתף בשמחתו, מדין הכרת טובה !**

מרן הרב בן ציון אבא שאול זצוק"ל כשהיה נקלע לבית הכנסת מיד היה שם מעות לצדקה כיון שנהנה מהמקום.

מעשה בשני חברים שהלכו במדבר, ובדרך נוצר ביניהם ויכוח גדול, עד כדי כך שקם אחד וסטר לחברו בפניו, והשני נפגע מזה מאד וכתב שם על החול "החבר הטוב שלי סטר לי היום על הלחי". הם המשיכו ללכת, ובהמשך הדרך נכנסו לאגם מים כדי להתרענן, ולפתע החבר שמקודם קיבל סטירה היה בסכנה גדולה, ואז בא לעזרתו החבר שסטר לו ובחסדי ה' הציל אותו. ואחרי שהתאושש ממה שקרה, כתב החבר שניצל על האבן, בחריטה שקיימת לעולם "החבר הטוב שלי הציל את חיי". ושאל אותו החבר, למה כשהכיתי אותך, כתבת על החול, וכעת שהצלתי אותך, כתבת על האבן? וענה לו חברו: מעשה לא טוב צריך לרשום על החול, כדי שיעשו שלום ויהיה ניתן למחוק אותו, אבל מעשה טוב צריך להישאר למזכרת לעולם, ולכן חרתי אותו על האבן. מעשים לא טובים מצוה לשכוח, ומעשים טובים מצוה לזכור לעולם.

מדוע לא הרג שלמה את אביתר שפגע בדוד- מסופר בנביא (מלכים א ב, כו), ששלמה המלך עליו השלום, לא הרג את אביתר הכהן שהמליך את אדוניה ופגע בדוד, מפני שהיה בו דבר טוב, שעזר לדוד כשהיו לו הרבה צרות, ואסור לשכוח לאדם דברים טובים, גם בזמן שהוא עושה דברים רעים. ומכאן יש ללמוד, שגם מי שעושה לאדם צרות רבות ורעות, אסור לשכוח לו את הטובות שעשה, וצריך להכיר לו טובה עליהם. ועיין בספר הקדוש תומר דבורה שפירש כך את מידת "כי חפץ חסד הוא".

רבינו האגרות משה התארח אצל תלמידו לעת זקנתו, וכשיצא מהבית נזכר ששכח לומר תודה רבה לבני המשפחה. ולמרות קשיי ההליכה שהיו לו, חזר ועלה כמה קומות כדי להודות למארחיו.

דקות תחושותיו של רבי חיים בהכרת טובה והחריפות הרבה בה הדגיש את הצורך להכיר טובה. הנן פרשה מפלאה כשלעצמה. מסופר על רבי חיים שהיה מטריח עצמו למרחקים ומטלטל בדרכים בתאו של טנדר מקפץ, כדי להשתתף בשמחת כלולותיו של תלמיד מישיבה אחרת, אשר "כבדו" בכך שבא לשמוע אצלו "חבורה"... כל אברך, אשר בבחרותו למד עמו בחברותא, היה זוכה לביקורו של רבי חיים בביתו לאחר נשואיו. היתה בכך גם כוונה עמוקה לייקר את הבעל בעיני אשתו... לכל שמחה, אליה הוזמן באורח אישי, היה בא, כמחווה על הטרחה ושימת-הלב שהקדיש לו המזמין...

בעל-הבית, אצלו הרב התגורר בשנתאי, בזמן המלחמה היה יהודי פשוט. למרות שרבי חיים לא נגרר לשיחת-חולין, היה מבלה בשיחות ארוכות וחסרות כל תוכן רוחני. הדבר לא היה מובן העלה רוגז על האיש המעז לבטל את ראש הישיבה בהבליו, ותמיהה על רבי חיים, המרשה לעצמו לבטל מתלמודו כדי לשוחח שיחות חסרות שחר עם יהודי נטול כל לחלוחית של תורה... פעם נשאל על הדבר - "האיש פתח בפני את ביתו", השיב, "ומה עם הכרת-הטוב?!" בערוב ימיו עלה האיש ארצה והתגורר בעיר מרחקת. פעמים אחדות טרח רבי חיים לבקרו. **מסופר על מרן** הרב ש"ך זצוק"ל שכשהיה בחור, היה לו מאד קר בישיבה, כיון שלא היה לו שמיכה להתכסות בלילה. דבר זה הפריע לו בריכוז בלימוד ופגע באיכות הלימוד ביום ובכלל. לאחר זמן דודו אמר לו: "בא, תישן אצלי ונכניס אותך לעסק שלי" הוא אף הוסיף ואמר כי בעתיד הוא יירש אותו. היה זה ביום ראשון הוא כבר כמעט הסכים לעבור לדודו והנה באותו יום באה אשה אלמנה ואמרה שבעלה היה סוחר בשמיכות וכיון שהוא נפטר היא מחלקת את השמיכות לבחורי הישיבה. דבר זה גרם לו להשאר ובזכות זה הוא היום גדול הדור ולא סוחר. על כן כל הזמן החזיק לה טובה על כך, על כך שבסך הכל הוא קיבל שמיכה ממנה אבל זה הפך אותו לגדול הדור ולכן בהלוויה שלה למרות שכבר אז היה גדול הדור הטריח את עצמו ובא למרות זקנותו והגשם השוטף שהיה בזמן ההלוויה, ואמר קדיש לעילוי נשמתה. על מעשה יחסית קטן שעשתה, ואף שתרמה את השמיכות כיון שהיא כבר לא מוכרת אותם גם אחרי עשרות שנים הוא לא שכח להוקיר לה טובה.

למרן הרב אוירבך זצ"ל היו יהודים רבים שרבינו כיבדם במיוחד ולא הבינו על מה ולמה הוא חורג מגדרו ומכבדם, עד שנאמר להם שהוא מכיר להם טובה על שסייעו לו פעם בדרך כזו או אחרת או לצאצאיו. הרשימה היתה אמנם ארוכה מאד, אך הכרת הטוב היא חובה גמורה והוא הכיר בה היטב. אחד מהם היה הרב יצחק חברוני (נשיא ישיבת חברון, תושב "שערי חסד") שסיפר שכאשר היה נכנס לבית הכנסת הגר"א השכונתי ורבינו נכח שם, היה מכבדו בקימה, וכששאלו פעם על מה ולמה הוא נוהג כן, נענה רבינו, הלא בני רבי ברוך לומד בכולל "משאת משה" של ישיבת חברון מיסודכם, ממילא אני מחוייב בהכרת הטוב.

סיפורים מחזקים -ויתור

על ההשתחוויות של יעקב כלפי עשו כתב הספורנו: (ד"ה וירץ עשו.) "נהפך לבו של עשו לאהוב את יעקב כמו רגע בגלל הכנועתיו של יעקב (שהשתחווה לו, אמר לעשו 'עבדך יעקב') כאומרם חכמנו ז"ל שהנביא אחיהו השילוני גם כשקילל את ישראל קיללם שיהיו כקנה הנכנע לכל רוחות השמים, וכותב הספורנו: אם כך היו עושים בריוני בית שני והיו נכנעים לרומאים במקום להילחם איתם לא היה נחרב בית מקדשנו. כמו שהעיד רבי יוחנן בן זכאי לרומאים (גיטין פרק הנזקין) הבריונים לא נתנו לנו להשלים אתכם". ע"כ

רואים מדברי הספורנו שיעקב התנהג במידת ההכנעה כלפי עשו אחיו. אדם צריך לסגל לעצמו את מידת הכניעה, לכפוף את קומתו ולהתנהג בוותרנות.

ויתר לאשתו בליל הסדר ובשמים העריכו מאד

להלן סיפור המעובד מתוך ' באר הפרשה' שהמשפיע רבי אברהם אלימלך בידרמן סיפר. מסיפור זה ניתן ללמוד מה באמת חשוב למעלה בשמיים בליל הסדר. הרה"ק ה'בית אהרון' מקארלין זי"ע סיפר שאצל אביו, הרה"ק האדמו"ר רבי אשר פרלוב מסטולין זיע"א היה איש חסיד מורם מעם ושמו רבי בערצ'י. בכל ענייני חג הפסח היה ר' בערצ'י מחמיר בחומרות שונות. בפרט באפיית המצות שהיה הוא בעצמו שומר על החיטים משעת קצירה. גם בהכנת היין ר' בערצ'י היה משגיח על הענבים משעת בצירה שלא יגע בהם שום ספק ספיקא של חמץ. אחר כל היגיעות הרבות הצליח לאפות כמה מצות שמורה כדי צורכו ויין לארבע כוסות. כך יצא מביתו בערב החג שמח וטוב לב, כאשר היין והמצות היו ערוכים על השולחן. בשעה שהיה רבי בערצ'י בבית המדרש, זוגתו עברה)היתה אשה קשת רוח(ליד השולחן ונתפס השירצ"ל)סינר שלה במפה(. היא בטעות גררה אחריה את המפה שעל השולחן. כתוצאה מכך כל מה שהיה מונח על השולחן נפל. המצות נשברו, היין נשפך וגם הכלים היוקרתיים נשברו. האשה לא ידעה את נפשה מרוב צער. מתוך מרירות עלתה על יצועה בלב כבד כשהיא חוששת מה בעלה יעשה כשיגלה מה קרה. כאשר רבי בערצ'י לאחר התפילה שהיתה בהתרוממות רוח-מופלאה הוא חזר מבית הכנסת. ברגע שנכנס לבית אשתו שפכה עליו את זעמה. היא התחילה לצעוק עליו בכעסה והיא האשימה אותו בכל התקלה שנגרמה. היא טענה שהוא לא הניח את המצות והיין על מקומם הנכון ואיך עשה כדבר הזה? היא הגדילה לעשות ואף אמרה כי מיד חג הפסח היא רוצה שיתן לה גט פיטורין וישלח אותה לחופשי מכיוון שהיא לא רוצה להמשיך ולגור עם אדם שכזה. כל אותו הזמן החסיד שמע את חרפתו ואת כל הטענות שאשתו טענה כנגדו ולא השיב כנגדה מאומה. אדרבה, הוא פייס אותה בדברים ואמר: "מה זה משנה אם האשם תלוי בי או בך, הרי הכל מאתו יתברך. כך רצה הבורא ולכן עלינו לקבל את הכל באהבה". הוא הרים את המצות השבורות והיין שנותר בניחותא זאת למרות שנהג מפאת חומרותיו שלא לאכול בפסח ממה שנפל על הארץ. כעת הוא לא שם ליבו לזאת. כרגע לא עת היה עתה להרבות בחומרות מכיוון שרצה למנוע מריבה מתוך ביתו. הוא התחיל לערוך את הסדר בשמחה. למחר הרה"ק מקארלין נכנס לבית המדרש ואמר בפני התלמידים: "סדר של צדיק פלוני האיר ופעל בכל העולמות ומעשיו של צדיק פלוני בעולמות אחרים. אבל הסדר של רבי בערצ'י עלה על כולנה, אף איש לא השיג את מה שהוא השיג". [עלון פניני חן

בזכות שויתר קיבל את ההפרש מדירת 2.5 לחמש חדרים

מסופר על אברך מירושלים אשר התחתן וקיבל דירה של שניים וחצי חדרים. כשגדלה משפחתו קנה בשכונת רמות א' דירה של שניים וחצי חדרים עם אופציה להרחבה לעוד חדר וחצי, וקנה את הדירה עם הרשיונות לבניה ועד שהוא מתכנן לבנות עברו כמה חודשים. בינתיים השכן שלידו הרחיב את דירתו ופתח חלון במקום שהוא היה צריך להרחיב את דירתו. ניגש האברך מיד למחות כדין תורה ואמר לו שלא יפתח את החלון כי אם הוא יבנה יבוא השכן בטענה שהוא מסתיר לו את האור והאוויר ולו יש את הזכות לבנות במקום זה. השכן לא שמע לו ופתח את החלון .בינתיים הלך האברך לדבר עם קבלן ושאר הדברים הנצרכים לבניה. כשבאו לבנות יצא השכן ואמר לו שלא יבנה כי אם יבנה יסתיר לו את האור לביתו. אמר לו האברך: "הרי לי יש את הזכות לבנות וגם יש לי כל האישורים ואתה פתחת חלון שלא כדין, מדוע אתה מעכב אותי מלבנות?" אמר לו השכן: "אם אתה תבנה, אני אשכב לרגלי הטרקטור ולא אתן לך לבנות". כשראה האברך שאין עם מי לדבר, נכנס הביתה וסיפר לאשתו את כל הסיפור ואמר לה: "אני לא רב עם השכן". אמרה לו אשתו: "מה זאת אומרת אני לא רב, הרי יש דין תורה. תתבע אותו לדין תורה ומה שיפסוק כך נעשה". ענה לה: "אפילו לדין תורה אני לא רוצה לקחת אותו. אני לא מסוגל לריב, גם מדין תורה יכול לצאת מזה מריבות גדולות". אמרה לו אשתו: "הרי עברנו מדירה קטנה לדירה זו בשביל להרחיב וצפוף לנו בבית ומה יהיה?". אמר לה: "זה הניסיון שלנו ובעזרת ה' נעמוד בזה", ובמשך חצי שנה היתה לו מלחמה פנימית לבנות או לא לבנות ובסוף החליט לא לריב ולא לבנות. לאחר חצי שנה הגיע יהודי חביב וחייכן שיצא לפנסיה וישב בכולל ללמוד. האברך מיודענו ראה שהוא יושב לבד ואמר לו: "בוא נלמד ביחד". וכך ישבו ולמדו חצי שנה ביחד. באחד הימים שאל היהודי את האברך "כמה ילדים יש לך?" היכן אתה גר? כמה חדרים בדירתך?". ענה לו: "יש לי שישה ילדים וגר בדירה של שניים וחצי חדרים". שאל היהודי: "איך אתה מסתדר בדירה כה קטנה עם שישה ילדים?". אמר לו: "היה סיפור עם השכן כך וכך". אמר היהודי: "תשמע אותי, אני עשיר גדול, אף אחד לא יודע את זה, אבל יש לי הרבה כסף. עבדתי כל החיים ואת הכסף לא אקח לקבר ואני מקדיש את שאר החיים שלי לתורה ולמצוות. עכשיו אתה הולך לקנות דירה של חמישה חדרים ואתה מוכר את הדירה שלך, ואת ההפרש אני נותן לך, וזו תהיה זכותי להחזקת תורה ולשלום בית", וכך היה. מה נלמד מכאן, שה' עשה לו ניסיון במשך שנה, והוא עמד בו עם כל הלחצים של אשתו, והוא הכניס את האמונה לחייו שלא ללכת לריב עם שכנו אף על פי שהוא צודק, וגם בדין תורה היה זוכה. אבל גם זכות זו לא רצה לנצל כדי לא להגיע למריבה ושאר מרעין בישין שיוצא מזה ,והנה הוא זכה לקבל דירה בעלת חמישה חדרים בלי טרטורים או עוגמת נפש או צער הבניה, ועל כולם זכה לקבל תוספת זו בחינם בזכות האמונה בה' והתקיים בו ה' יברך את עמו בשלום, ה' בירך אותו בכל הברכות בזכות השלום.

הדיין הציע לוותר

שני אנשים לדין תורה אצל דיין גדול. על מקרה שאחד הרחיב את דירתו והשני טען שזה מפריע לו מכל מיני סיבות וטענות למדניות. אבל הדיין למרות כל הסיבות האלו הרגיש עדיין שכל מה שמפריע לו מהרחבת הדירה של חברו היא אך ורק מפני הקנאה.

הדיין לא יכל לשאול אותו האם האמת שמפריע לך היא מקנאה. החליט לספיר להם סיפור. היו שני משפחות שהתגוררו בבניין אחד משפחת "לבן" ומשפחת לוי. משפחת לבן גרה בדירה קטנה ואחרי כמה זמן באו לגור לידם משפחת לוי בדירה גדולה. לפני שנכנסו לדירה החדשה התחילו לשפץ את הבית, וכשראו זאת משפחת לבן התלוננו שזה מפריע מטענות כל שהם. מה עשו משפחת לוי מטענה זאת החליטו לתת להם פיצוי ושיפצו גם להם את הבית. משפחת לוי היו אנשים עשירים ומשפחת לבן מצב הכלכלי שלהם היה מאוד קשה בבית. משפחת לבן יצאו להם העיניים איך משפחת לוי מצליחים ויש להם רכוש ומחמת כל על כל דבר קטן היו רבים איתם.

באותה תקופה המקרר שהיה אז לא כמו היום הוא היה מקום אחסון של קרח וכך הוא שומר על המוצרים שלא יתקלקלו וכשנגמר הקרח היו קונים חדש.והנה המקרר הראשון שהגיע לארץ היה אמקור 11 והוא היה רק לאנשים העשירים ומשפחת לוי קנו אותו, וכשהגיע הביתה העלו אותו במדרגות, כולם הסתכלו התפלאו. אבל אחרי שהכניסו אותו לבית עדיין לא השתמשו במקרר והמשיכו להשתמש במקרר הישן ושמרו את החדש לפסח. כשראו השכנים ממול שהם קונים קרח כל בוקר לא הבינו למה.

גברת לוי שבוע ימים לפני פסח התחילה כבר את הבישולים בדרך כלל תמיד היא מתחילה יומיים לפני פסח אבל עכשיו יש להם מקרר חשמלי אין שום בעיה אפשר לעבוד ולהכין אוכל לשבוע והוא נשאר טרי כמו היום. ככה התחילה את הבישולים מניחה במקרר וממשיכה לבשל.

השכנים ממול יצאו מדעתם מקנאה למה להם יש מקרר ולנו לא, אבל שיש קנאה עושים הכל מתחילים לחסוך אגורה אגורה כדי לקנות את המקרר החשמלי אפילו ממה שאין להם, לקחו הלוואות הכל כדי שגם להם יהיה מקרר חשמלי איך זה יכול להיות שלהם יהיה ולנו לא.

יום אחד הולך בעל משפחת לבן לשוק לקנות ירקות לליל הסדר עומד וקונה פתאום מגיע אחד שקוראים לו אריה אדם ידוע שהיה כייס גנב ואמר לו יש לי בשבילך סחורה טובה. אבל אדון לבן מסרב ולא רוצה. אותו כייס לקח אותה לפינה ומנסה לומר לו שיש לו סחורה טובה בשבילו אבל אדון לבן לא נותן לו לדבר. כשראה ככה הכייס הוציא לו מהכיס חבילה של שעונים, כסף, זהב... ואמר לו אני נותן לך את זה בפרוטות. כשראה זאת אמר לו כמה אתה רוצה עליהם. אמר לו הכייס בחנות רוצים עליהם אלף לירות אני ימכור לך אותם במאתיים חמישים לירות. אמר לו אדון לבן יש לי רק 180 ששמרתי לקניית מקרר ובכל זאת הכייס הסכים.

הגיע הביתה האשה ממשפחת לבן שמחה מאד ענדה את התכשיטים בשבת הגדול יצאה איתם החוצה הראתה לכל החברות עד שפתאום ראתה אשה את מה שהיא לעונדת ונתנה צעקה גדולה "גנבים זה הצמיד שלי" אמרה לה האשה "בעלי קנה לי את זה" התחילה מריבה גדולה מאוד... הגיעו השוטרים ביררו וגילו שבאמת התכשיטים האלו שייכים לאותה גברת שטענה שנגבו ממנה. והחזירו את התכשיטים לגברת לוי באו הביתה משפחת לבן שבורים בסוף לא כסף לא מקרר ולא תכשיטים.יומיים לפני ליל הסדר גברת לבן הלכה לביתם של לוי דופקת בדלת צועקת... פתחו לה משפחת לוי בבהלה ושאלו "מה קרה". אמרה להם גברת לוי, הבן שלי נחנק באו מהר. רצו לבית במהירות וראו את הילד בסדר, אמרה להם אני פוחדת הוא יתחיל עוד פעם שוב להחנק.

בינתיים אדון לבן יצא מביתו הלך עם מספרים יצא וחזר. טוב הכל בסדר הילד בריא תודה רבה ומשפחת לוי חוזרת לביתם.הגיע ליל הסדר האשה שמחה שהכינה את כל המאכלים איזה מקרר ממש סייעתא דשמיא, נגשה לפתוח את המקרר חשכו עיניה הכל מסריח נגרם לה צער גדול מאוד והתפרצה בבכי נורא. בעלה הגיע מבית הכנסת רואה את אשתו בוכה וכשניגש לשאול אותה הסתכל על המקרר וחשכו עיניו איך זה יכול להיות זה מקרר חדש.

ראה שיש במקרר תבשיל בשרי שלא נראה שהוא התקלקל לקח משם שני חתיכות של עוף לפחות שהילדים יאכלו. שסיימו הילדים לאכול קיבלו קלקול קיבה חריף והלכו לבית החולים בליל הסדר. את הצעקות בבית לוי שמעו מביתם של לבן והתחיל להיות נקיפות מצפון מה עשיתי לאן הגעתי עם הקנאה שבי, לא חשבתי שעד כדי כך זה יגיע.

עבר ליל הסדר הגיע יום הראשון של חול המועד הבעל מזמין את הטכנאי הביתה הוא בודק את כל המקרר למעלה למטה ולא מבין הכל בסדר פתאום הסתכל מאחורי המקרר וראה שחוט הנחושת חתוך. אמר ללוי שמשהו חיבל לך במקרר וחתך לך את החוט.התפלא לוי איך יתכן מי יעשה את זה.

אמר לו הטכנאי אולי יש לך שונא בבנין. אותו רגע נזכר שמשפחת לוי קראו לו שבנם נחנק ולא היה כלום אולי באותו זמן בעלה נכנס לבית ועשה מה שעשה. אותו רגע עלה לו הדם לראש הלך אליו בריצה מטורפת נכנס לביתו בלי לדפוק בדלת התנפל עליו אתה לא פוחד מבורא עולם. אדון לבהוריך את הראש ואמר לו כל מה שאתה אומר אתה צודק עשיתי טעות חמורה אני לא יודע מה עבר עלי. אמר לו לוי, הרסתי לי את ליל הסדר הרסת לי את החג שני הילדים שלי כמעט מתו בגללך. אדון לבן התחיל לשבת על הרצפה ולבכות "טעיתי טעות מאוד חמורה הקנאה העבירה את דעתי" סיפר לו שרצה לקנות גם מקרר ובסוף גם כסף גם תכשיטים וגם מקרר אין להם. שמע את זה לוי והלך לבית.

אשתו של לוי ידעה את הסיפור שאשה צעקה על גברת לבן שהתכשיט שעליה הוא שלה והיא גנבה ממנה אותו, וגברת לוי ראתה איך התכשיט נראה. מה עשתה הלכה לחנות תכשיטים וקנתה את אותו תכשיט בדיוק עם יהלומים והביאה מתנה לגברת כהן.

כל הסיפור הזה הדיין מספר לשני האנשים שבאו לדין תורה ואמר להם אתה יודעים מי זאת האשה הזאת. היא מרת אימי. וכל הבנים שלה גדולי תורה יצאו אני דיין וכולם תלמידי חכמים גדולים ואני בטוח רק בגלל מעלת הויתור שהיתה לה אפילו שצעירו אותו בכל זאת "נושא עוון ועובר על פשע".

סיפורים והנהגות של מרן הרב שטניימן זצוק"ל

שמירת העיניים גם בשידוך

כשהרב שטיינמן הלך לפגישת השידוכין עם אשתו, היה כולו חרד וירא מאוד כי שמירת העיניים שלו היתה משהו שאין לשער, היה מקפיד בזה בכל כוחו. ולכן לקח עימו אל הפגישה חבר חסיד שלא הסכים להגיע עד שהרב שטיינמן ממש התחנן אליו שילווה אותו לעזור לו.כשהם הגיעו לבנין הרב שטיינמן הוציא מטפחת לבנה מכיסו וביקשה מחברו לקשור לו אותה חזק על עיניו כיון שאסור להסתכל על אישה שלא למטרת קידושין והוא עדיין איננו יודע אם אכן יישאנה ולכן אין לו שום היתר..וכך נכנס אל הפגישה.... לאחר כמה דקות של שיחה הבין הרב שהמשודכת אכן חכמה נבונה יראת ד' וכלילת המעלות ומתאימה לשאיפותיו ורק אז הסיר מעיניו את המטפחת

ערכה העצום של כל מצווה ומצווה

,הרב שטיינמן חי בצורה מוחשית את ההכרה בערכה העצום של כל מצווה ומצווה. כאלף עדים מורים על כך משפטים אגביים שהוא מפטיר בהזדמנויות שונות, ומעבר להם – כל צורת התנהלותו ואופן התייחסותו לנושאים שונים.באחת השנים, באמצע סעודת ליל יום טוב ראשון של סוכות, הרים הרב את ידו ואמר: "אה, עכשיו אפשר לקיים מצווה בכל רגע!" משפט זה בניסוחים שונים נשמע מפיו גם בשנים אחרות בימי חג הסוכות.כמו כן, בערב סוכות אמר הרב: "היום נפרדים מידיד טוב – מהתפילין. לפני שעליתי ארצה הייתי רגיל להניח תפילין גם בחול המועד".ובאסרו חג אמר ודמעות בעיניו: "היום צריך לשמוח שיש לנו כזאת מצווה חביבה כמו התפילין. כזאת מצווה חשובה – כמו בן יחיד. שבוע ימים נפרדנו ממנה!".

לא נעניים כיון שלא בוטחים בקב"ה שיכול לתת

נעמד בחדר אברך בן תורה וביקש ברכה לפרנסה, עמד שם יהודי נוסף ששמע את הבקשה, התערב ושאל בקול: "אינני מבין, אנו מבקשים בברכת המזון 'ונא אל תצריכנו ה' אלוקינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם כי אם לידך המלאה הפתוחה' – לא מתנה ואפילו לא הלוואה מגמ"ח כלשהו. אז איך אני אמור לחתן את הילדים שלי?!"רב אהרן לייב הגיב בכאב: "אתם יודעים מדוע אנשים אינם זוכים לסייעתא דשמיא בממונות? מדוע התפילה לפרנסה אינה מתקבלת? כי לא מאמינים מספיק שהקב"ה יכול לתת! האדם מתפלל, ובד בבד הוא מהרהר: 'נו, ואיך הקב"ה יתן לי באמת? אולי כך ושמא כך'..." הגביה קולו: "וכי אתה דואג להקדוש ברוך הוא?! וכי הוא צריך את העצות שלך?! הוא יודע לבד איך לתת לך! כן, כן, כן – בלי מתנת בשר ודם, ולא בהלוואתם, אלא מידך המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה!

הכל מצולם

לפני 7 שנים בעל מכולת שם לב שחסרים לו מדי יום מצרכים, הוא התקין מצלמות וראה אברך גונב מצרכים בא להתייעץ עם הרב שטיינמן מה לעשות, בכה הרב עוד מעט אעלה למעלה ויראו לי את הוידיאו שלי מה עשיתי ומה גנבתי מהרבש"ע על כל הטוב שגמל איתי, מה אעשה אז!?

קנו מתנה לאישה

באחת מנסיעות החיזוק של רבנו לחו"ל ,חזרו עם תום הביקור לשדה התעופה והמתינו לעליה למטוס .חקר רבינו": כמה זמן נותר עד הטיסה ."? ענו": כשעתיים ."ביקש גמרא ,ושאל את בני הפמליה": קניתם מתנה לנשותיכם ,"?והסביר": הרי עזבתם את הבית לכמה ימים ,וכל העול הוטל עליהן .יש להביע הערכה ..."והוסיף": כשהוציאו בני הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל את חיבורו על הרמב"ם ,כתבו מבוא לספר וסיפרו בו על העמל הרב שהשקיע בכתיבת חיבוריו וניסוח חידושיו .בוקר אחד התעורר מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל וסיפר ,שאמו - הרבנית הצדקת מרת ליפשא עליה השלום - התגלתה אליו בחלומו ,ושאלה מדוע אינה מוזכרת בהקדמת ספרו של בעלה .פנה אל הדיין דבריסק ,הגאון רבי שמחה זליג ריגר זצ"ל] דוד רבינו ,שסיפר לו את הדברים [ושאל לדעתו .ענהו": היא צודקת ,יש להזכירה ."ואכן ,בסיום המבוא הזכירוה לטובה": אשר היתה יחידה במינה ,בצניעותה וטוהר נפשה ומידותיה הנפלאות ,ומסירותה לתורה בכל ליבה ובכל נפשה באמת ."ותמה רבינו :הרי הרבנית נמצאת כבר בעולם האמת ,ומקבלת שכר עצום ורב על פעלה ומסירותה לתורה" - ובה בטח ל בעלה לשבת במנוחת הנפש אמיתית ודעה פנויה על שדה הלימוד - "מה אכפת לה אם רושמים עליה דברי הערכה בעולם ההבל ?לשם כך טרחה והתגלתה לבנה ?!אלא מאי ,ודאי שאינה זקוקה לכך .אבל אם ייכתבו הדברים ,ייוצר חיזוק אצל נשות תלמידי חכמים ,ותעזורנה ביתר שאת לבעליהן ,ותדענה שמוקירים פעלן" - ?לכו ,קנו מתנה לבני הבית [**!מתוך 'נר לשלחן שבת**]'

ספרו לרבינו, שיהודי בעל חסד שניהל גמ"ח גדול נסע לשבת, וכשחזר לביתו ומצא שנפרץ, וגנבו מאה וחמישים אלף דולר, פרץ בבכי ממושך. מספרים, שהיו אלו כספי הגמ"ח.לא גנבו את הכסף של הגמ"ח", הפטיר רבינו .איך יודע ראש הישיבה?!", שאלו.ענה: "כי על גניבת כספי הגמ"ח לא בוכים כל כך..."

הרב אמר לאשה ללא יראת שמים לא להתחתן איתו

אשה דתייה שיש לה תואר ד"ר, הסתפקה האם להתחתן עם פרופסור פלוני למדעי המדינה (דתי למחצה ולשליש), נודע לה על חכמתו של הרב שטיינמן מבני ברק ושלחה לשואלו, האם כדאי לה להתחתן איתו.לאחר שהרב שטיינמן שמע בקצרה את הפרטים, השיב: "אם הוא ירא שמים, יכולה להנשא לו, ואין כוונתי ליראי שמים של תפילין דרבינו תם המובא בשו"ע או"ח סימן ל"ד שירא שמים יצא ידי שניהם – וילבש גם תפילין דרבינו תם אלא שיהיה לו לפחות יראת שמים כזאת שבלעדיה זה פיקוח נפש לחיות איתו (ושתדע שחסרון ביראת שמים זה פיקוח נפש)".היא לא ידעה בדיוק כיצד לבדוק יראת שמים, וגם לה לא היה רצון לכך – ולבחון לעומק את יראת השמים שלו, ובבחינה מהירה החליטה להתארס איתו – כיון שמצאה בו גינונים נאים למכביר – ביחסי 'בין אדם לזולתו' בסבר פנים יפות ונעימות סביבתית בעת הפגישות ואחריהן, והבינה כי זה מוכיח גם על יראת שמים. הם התארסו.לפני החתונה, שלחה שוב שיזכירו אותה בפני הרב שטינמן.אמר רב אהרן-ליב לשליח (שהיה גם בפעם הראשונה): "כעת כבר אין לי מה לומר לה..."כמה חדשים אחרי החתונה, בבוקרו של יום בהיר, התפתח ביניהם ויכוח, ותוך כדי הוויכוח, הוא חש בעלבון צורב על כך שאיננה מקבלת את דעתו – למרות שהוא פרופסור חשוב ונכבד ממנה ובכל זאת איננה מקבלת את דעתו, ובעיצומו של הכעס רצה לפגוע בה, וברגע האחרון ניצלה ממנו בסיוע השכנים שחילצו אותה מידיו.כשרוחה שבה אליה לאחר הסכנה. פתחה ואמרה: כמה גדולים עיני חכמים שהתריע בי לאמור שאם אין לו יראת שמים זה גובל בפיקוח נפש. כי גינוני בין אדם לחבירו הם עד גבול מסויים עד שהוא חש פגוע, ואז העולם נחרב. "חשבתי כי גם אני חכמה, אבל כעת הבנתי שהחכמה אצל חכמי התורה".כי רק אין יראת ה' במקום הזה והרגוני.

מה יהיה עם הבטחון בהשם שלך

היו לי בביתי ארבעה ילדים הממתינים לשידוך, התקופה הייתה לא קלה בכלל, המתח, הצער והתקווה. ולכן, בכל עת שנכנסתי לבית של רבינו, ביקשתיו שיברך אותנו ואכן הוא נענה, ותמיד יצאתי עם ברכות חמות.ויהי היום, בשעה עשר וחצי לפנה"צ אני מקבל טלפון, "ראש הישיבה קורא לך" הגעתי בזריזות, קשה לתאר את מה שחוויתי.רבנו שכב במיטה והתיישבתי לידו. הוא נקב בשמי כקורא לי לאמר: יענקב, כל היום אתה בוכה על המצב, תאמר לי: בעז"ה הילדים שלך יתחתנו אבל מה יהיה עם הבטחון שלך? מה יהיה? מתי תגדל? עד מתי אתה תישאר אותו דאגן. מה עם האמונה שלך? מה עם יראת השמים שלך? האם אתה משתדל לרכוש ולהשיג אותם (בתקופה זו)?כרב הדואג לתלמידיו, הוא סער ורגש: בסוף הם יתחתנו, יהיו להם ילדים, נחת וכל טוב, ואתה לא תתקדם, תישאר אותו נער (בדרגתך הפחותה)?!כך במשך כעשרה רגעים לא הניח לי וחזר באזניי על דברי חז"ל בענין יוסף הצדיק ועוד בענייני אמונה בטחון וקרבת אלוקים: וכי אתה רוצה להשאר א גארנישט?! הרי לגבי הילדים, בסוף הכל יבוא על מקומו בשלום, אבל מה איתך?

מרן הרב שטיינמן לוותר ולוותר אין גבול לויתור

שמעתי מבעל המעשה, שנכנס למרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן שליט"א, והתלונן בפניו שהוא סובל מרורות מהשכנים. הרב שטיינמן השיבו בנועם: "תוותר! כדאי לך לוותר! עם קצת סבלנות תראה שאתה המרויח הגדול..."פעם נוספת, כשהשכנים הגדישו את הסאה והציקו לו בצורה חסרת תקדים, הוא ירד שוב לביתו של הרב שטיינמן לשאול כדת מה לעשות. כששמע הרב את דבריו הוא גילה אמפתיה מרובה, והראה שהוא אכן משתתף בצערו. אך כשסיים הלה לתנות את צערו, תפס הרב את ידו בחום רב ובלבביות, ואמר לו: "ויתור ויתור! ויתור! אין גבול לויתור..."

ראש הישיבה מרן הרב שטיינמן שליט"א רגיל להביא לכך את הדוגמא הבאה:כאשר עזב הגאון רבי איצל'ה מפוניבז' זצ"ל את ישיבת סלבודקה, תר ה'סבא מסלבודקה' מרן הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, אחר מועמד רם מעלה שיכנס לנעליו הגדולות של רבי איצל'ה, להחליפו פאר בראשות הישיבה.פנה ה'סבא' להגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שאם כי היה צעיר לימים כבר נודע שמו לתהילה בליטא כולה כעילוי ולמדן מופלג, והציע לו לבוא לכהן כראש ישיבתו. רבי איסר זלמן שקל את ההצעה בחיוב, אך חשש שחמותו האלמנה, אשת הנגיד רבי פייביל פראנק זצ"ל, תצטער מכך שיש לו משרה תורנית נכבדה, בעוד חתנה הבכור – הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל – עדיין לא התעטר בכתר תורה כראוי לו. הציע איפוא רבי איסר זלמן ל'סבא' ששניהם יבואו לשמש כראשי הישיבה, באמרו שאף רבי משה מרדכי ראוי לאיצטלא רמה זו. לאחר דין ודברים נאות ה'סבא' להצעה, ושני הגיסים נסעו לסלבודקה והחלו לכהן בצוותא כראשי הישיבה.לאחר כמה שנים, נוכח רבי איסר זלמן ששיטות הלימוד שלו ושל רבי משה מרדכי – שונות. בעוד הוא שם דגש יותר על למדנות ועומק העיון, רבי משה מרדכי התמקד יותר על הספקי הלימוד, ונוכח שאין שני המלכים יכולים לשמש בכתר אחד. חיכה רבי איסר זלמן להזדמנות בה יוכל להוציא את הישיבה בראשותו הבלעדית של גיסו. ואכן מיד כאשר הגיעה ההצעה על ידי ה'סבא מסלבודקה' לפתוח סניף של הישיבה ב'סלוצק' עזב רבי איסר זלמן את סלבודקה ועבר לישיבה החדשה, ממנה הסתעפה מאוחר יותר ישיבת לייקווד, שהיגרה בשנות המלחמה לארצות הברית.אמר הרב שטיינמן לתלמידיו: כיום, עשרות שנים לאחר אותו מעשה, יכולים אנו להווכח מה הרויח רבי איסר זלמן מאותו ויתור. אין בית מדרש בו לא הוגים יומם ולילה בחיבורו הגדול 'אבן האזל', ובסלוצק אף זכה לחתנו הגדול, מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, שהאיר את עולם התורה וקומם את עולם הישיבות בארצות הברית לתחיה.המשיך הרב לומר: גם מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, למד אצל רבי איסר זלמן בסלוצק, ושם נוצר הקשר המיוחד בין השניים, כשרבי איסר זלמן מטפח ומלמד את מי שהפך לימים למנהיג הדור. כל עולם הישיבות שהתרבה וצמח בדורנו, הוא תוצאה של אותו ויתור, לפני שנים כה רבות."נער הייתי וגם זקנתי, ויכול אני לומר בוודאות גמורה, מויתור לא מפסידים!" – קבע הרב שטיינמן בנחרצות.

מרן הרב שטניימן -ישועה לשידוכים לוותר

עוד מסופר, שפעם נכנס אל הרב שטיינמן יהודי בר אוריין ותלמיד חכם שמירר בבכי על ביתו המלא בבנות מתבגרות, והישועה רחוקה מלבוא. ראש הישיבה השיבו: "אינני נביא ולא בן נביא, אך אחת אדע מה שאמרו חז"ל, שהבטיח הקדוש ברוך-הוא לרחל שיזכור לה את היתור הגדול שויתרה לאחותה, כאשר מסרה לה את הסימנים. הרי לנו מה כוחו הגדול של הויתור... תתחנכו גם אתם במידת הויתור והקב"ה יהיה בעזרכם".הלה החליט להתחיל ללמוד ספר מוסר מסויים העוסק בתחום זה, ואכן תוך זמן קצר ראו בעיניהם ישועה גדולה.[דרשו]

אמירות מחז"ל מרן הרב שטיינמן :יהודי חייב להתחשב בזולתו, להקל עליו, ולדאוג למצבו והרגשתו .ובפרט כשמדובר בבני ביתו שנשענים עליו ותלויים בו , שאז מחוייב שבעתיים לרומם את הרגשתם ומצב רוחם*** . ***... רב אהרן לייב הגיב בכאב: "אתם יודעים מדוע אנשים אינם זוכים לסייעתא דשמיא בממונות? מדוע התפילה לפרנסה אינה מתקבלת? כי לא מאמינים מספיק שהקב"ה יכול לתת! האדם מתפלל, ובד בבד הוא מהרהר: 'נו, ואיך הקב"ה יתן לי באמת? אולי כך ושמא כך'..." הגביה קולו: "וכי אתה דואג להקדוש ברוך הוא?! וכי הוא צריך את העצות שלך?! הוא יודע לבד איך לתת לך! כן, כן, כן – בלי מתנת בשר ודם, ולא בהלוואתם, אלא מידך המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה! ***

רבנו בחיי כותב על הפסוק 'כי במקלי עברתי את הירדן הזה' שאדם צריך לזכור את עברו ושהיום מצבו טוב ולהודות על כך ולכן יעקב הזכיר שבא לחרן רק עם מקלו והיום הוא נשוי ויש לו 11 ילדים וגם עשיר גדול והודה לקב"ה על כך. הגאון הרב בן ציון אבא שאול פעם בחודש אכל לחם יבש זכר לעוני שהיה אז בעבר והיום מצבו מצויו לא שכח תמיד להודות לשם יתברך על כך ותמיד הזכיר לעצמו חסד זה על ידי שאכל פת חרבה כל חודש

שואל ומשיב / הרב יהורם חדד שליט"א — נכתב לעורר לב המעיינים בלבד לא למעשה

שאלה: ראובן שנתן לשמעון הנוסע לירושלים שימסור מזוודה ללוי וכשירד מאוטובוס שכח את המזוודה האם חייב לשלם את המזוודה

תשובה: מובא בפרק המפקיד ראובן שכח היכן הניח את העגילים של שמעון, חייב רב נחמן לשלם כיון "שכל לא ידענא פשיעותא היא", משמע ששכחה הוי פשיעא אבל בשו"ת שמע שלמה לרה"ג הרב שלמה עמאר שליט"א אומר שיש פוסקים שמחלקים בין שכחה ריגעית שזה קרוב לאונס לבין שכחה קבועה שאינו יודע היכן הניח את העגילים שזה שכחה קבועה דהוי פשיעה, וממלא יכול לומר קים כדעות שסוברים ששכחה לרגע הוי קרוב לאונס ולכן לגבי השכחה באוטובוס כיון שהוי שכחה לרגע שמיד כשירד מהאוטובוס נזכר במזוודה, וכן והניח אותה בתא המטען במקום שכולם מניחים לכן יהיה פטור (עיין בסימן תכ"א גבי שכח אבן והזיקא וכן עיין בשו"ת חלקת יעקב חו"מ סי' לג ד"ה הנה)

שאלה האם מותר לזרוע חיטה ושעורה ותלתן שהוא מאכל בהמה ביחד

תשובה: חיטה ושעורה ודאי אסור כיון דהוי שני מיני זרעים ואפילו תלתן עם חיטה או שעורה אסור כיון דהוי מאכל בהמה. גם מאכל בהמה אסור לזרוע עם חיטה משום כלאיים כמבואר בשו"ע יורה דעה סימן רצו סעיף ג ובדברי הט"ז שם ס"ק ב שאף שכתב מרן שדווקא זרעונים הראויים למאכל אדם חייב עליהם משום כלאיים אבל זרעונים לרפואה אין בהם משום כלאיים הסביר הט"ז ס"ק ב ד"ה למאכל אדם וז"ל לאו דוקא אדם אלא הוא הדין מאכל בהמה כמ"ש בסימן רצ"ו סעיף י"ד דאין מקיימין (כלומר שיש איסור כלאיים) מה שראוי למאכל בהמות אלא לא אתי לאפוקי כאן אלא השייך לרפואה (שבו אין איסור כלאיים)

כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם

"ויצק עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על צואריו וישקהו" כתוב במשלי כז,יט "כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם" רש"י ביבמות דף קיז' מסביר כמים הללו שאדם צופה בהן ורואה בהם פנים כפניו אם הוא שוחק הם שוחקות ואם הוא עוקם הם עקומות כן לב האדם לאדם האחר אם הוא אוהב את זה גם זה הוא אוהבו ואם הוא שונא את זה גם הוא שונאו.

הרב חיים זוננפלד זצוק"ל מסביר שכשבאו המלאכים ליעקב וסיפרו לו שעשו נוהג עמו כעשו הרשע, עודנו בשנאתו (רש"י). אך כשיעקב רואה את הסכנה מרחפת מולו "וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש" (לג א). ומה עושה יעקב באותה שעה? "וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו" (לג ג).יעקב היפך בזכותו של אחיו עשו ונתעורר ביעקב אבינו האחווה והאהבה לעשו אחיו והדברים השפיעו על עשו עד כדי "ויצק עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על צואריו וישקהו" (לג ד). וזהו שאמר רשב"י: הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב. ובארו המפרשים: "הלכה" כמו הלכה למשה מסיני. אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו. נתגלגלו רחמיו כשראהו משתחווה כל ההשתחוויות הללו וישקהו (ספרי במדבר ט י). שיעקב אבינו היפך וסינגר על עשו עד שאהב אותו ואז גם עשו אהב אותו.

מסופר על חמישה בריונים שפרצו לבית רבה של ירושלים, ר' יוסף חיים זוננפלד זצ"ל. ואיימו ורצו לרוצחו נפש, אך הרב ישב על מקומו בקור רוח ובשלוות נפש, כשראו הבריונים כך השתוללו ביתר שאת והניפו אגרופיהם מולו, כשהגיעו לשיא השתוללותם, הזדקף הרב מולם גילה את ליבו ואמר בקול חד ותקיף: "הנני מוכן לקדש שם שמים תירו בי ורצחוני נפש! אני מהאמת לא אזוז כמלוא הנימה". בתגובה על הצעד האמיץ הזה נבוכו הבריונים, נסוגו המתקיפים ויצאו את הבית.

הרב סיפר למקורביו שאת פשר התנהגותו וסוד הצלחתו במעשה זה למד מרבה של העיירה "שאדיק" בפולין, בעיירה התגורר מלשין "ומוסר" יהודי שהפיל חיתתו על יהודי העיירה, היו לו דרישות שלא יכלו לסרב להם כגון: לשבת "במזרח" בבית הכנסת הגדול בעיירה וכן עליית "שישי". דבר זה היה למורת רוחו של רב העיירה וכן של המתפללים, אך לא העזו אומץ בנפשם לערער בדבר. כשנפטר רב העיירה העמידו במקומו רב חדש, וביושבו על כס הרבנות שמע על מעלליו של יהודי "מוסר" זה ועל חוצפתו לשבת "במזרח" ולעלות "שישי", החליט הרב לשים קץ למעלליו ולקיים בעצמו "לא תגורו מפני איש" (דברים א יז). באחת השבתות הופיע הרב בבית הכנסת הגדול, ובקריאת התורה כשהגבאי קרא למלשין לעלות "שישי", הכה הרב בחוזקה על העמוד שלפניו וזעק: מה לך ולתורה הקדושה?! מה לפה טמא ומשוקץ שמוסר ממונם ונפשם של ישראל לשלטונות, לברך על התורה? צא טמא! המלשין הופתע, הוא פנה נעלב ופגוע לכוון היציאה כשהוא מאיים באצבע מאשימה כאומר "עוד אלמדכם לקח". לאחר מספר חדשים ממעשה זה הוזמן הרב להיות מוהל באחד מכפרי הסביבה, כאשר עשה דרכו בלוויית שניים מתלמידיו אל עבר הכפר, הבחינו התלמידים במלשין דוהר על סוסו לקראתם. פחד גדול תקף את המלווים אך הרב נשאר שליו ושאנן, ככל שהסוס קרב כך גדל פחדם, כשהגיע אליהם קפץ המלשין בזריזות מעל גבי סוסו וניגש בצעדים מהירים אל הרב, לתדהמת התלמידים נעמד "המוסר" על יד הרב, התכופף כלפיו ואמר בהכנעה, "מורנו ורבינו סלח לי, מחל לי על כל מה שעוללתי וחטאתי כנגדך". כשסיים את דבריו קפץ בחזרה על סוסו ונעלם מן האופק. לתדהמת המלווים סיפר הרב, כשראיתי את "המוסר" דוהר על סוסו לקראתנו, נזדמן לי הפסוק "כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם" מיד התחלתי להפך בזכותו של המוסר, כמה אומלל הוא וכמה זקוק לרחמי שמים שהגיע לשפל המדרגה לתהום מוסרי עד כדי למסור את אחיו לשלטונות, עד שנכמרו רחמי עליו ונעקרה מליבי כל טינה נגדו, ואז "כמים הפנים לפנים" הדבר השפיע על נפשו וחשב לזכותני כנראה שהרב עשה בכוונה טובה לשם שמים ולא לשם קנטור חלילה, וכך נתרכך ליבו עד כדי הבעת חרטה. כשגמר הגרי"ח זוננפלד את סיפורו אמר: כדברים האלה הרהרתי גם אני בשעה שעמדו מולי חמשת הבריונים והניפו אגרופיהם מולי. המקור לכך בתורה הוא לעיל: הגמרא ביבמות קיז' אומרת כיון שהחמות שונאת את כלתה אף על פי שכלתה לא אמורה לשנוא את חמותה אבל כיון שחמותה שונא אותה זה גורם לכלה לשנוא אותה, כמים הפנים לפנים.

כיצד להשכין שלום בית

מעשה באדם ששמע שאם אתה חושב בלבך טוב על רעך - אזי יתהפך גם לבו לטובה עליך. והנה ביום מן הימים האיש מתכונן לצאת לעבודתו עדי ערב. אשתו הזכירה לו 'היום אתה חייב לבוא מוקדם, כי יש אירוע משפחתי חשוב מאוד וחייבים ללכת'. כמובן שהוא אמר לאשתו 'אין בעיה, אבוא מוקדם'. אבל משום מה הדבר פרח מזיכרונו, ונתעסק בעבודתו עד לאחר השעה 22:30. כשהחנה את רכבו ליד הבית נזכר מה אשתו ביקשה ממנו, לא ידע את נפשו מרוב צער, והבין שאשתו תקבל אותו עכשיו ב'חמימות' גדולה. נזכר בפסוק 'כמים הפנים וכו' כן לב האדם לאדם', והחל לשחזר בזיכרונו את החתונה שלהם, וכמה אשתו מעניקה לו, מכבסת ומגהצת ומבשלת, וטורחת המון, ואת כל הצער שלה עד שהולידה לו בנים לעולם, ואת גידולם ביום ובלילה. כך לבו נתמלא רחמים ורגשי אהבה כלפי אשתו. בינתיים צעד בהילוך איטי לביתו עד שעמד ליד הדלת ודפק בהססנות גדולה. לבו פועם בחזקה ומי יודע איזה צעקות אשתו הולכת לצעוק עליו. והנה הדלת נפתחת, ושום צעקה לא נשמע מפי האשה, אלא ההיפך: 'בעלי היקר, התחלתי לדאוג לשלומך, ופחדתי שאולי קרה משהו. אוי, כמה אני מודה לה' שאתה בריא ושלם' אמרה לו 'תדע לך שעד לפני חמש דקות הייתי כולי סוערת וכעוסה על שלא באת ולא הלכנו לאירוע, אבל פתאום התחלתי לחשוב לעצמי, למה את חושבת שבעלך לא בסדר? אולי קרה איזה משהו והוא בסכנה ח"ו? ואמרתי לה' רק תביא אותו בשלום הביתה, והנה באת'. כשראה האיש את הרב שאמר את הדרשה של "כמים הפנים" וכו', הודה ואמר לו שעשה לו שלום בית.

עצה נפלאה, כיצד ניתן לקרב בן, שח"ו התרחק מדרך התורה!

(אמרי יחזקאל) מסופר על אחד, שבכה לפני הבעל שם טוב על בנו, שיצא לתרבות רעה. יעץ לו הבעש"ט, עצה בדוקה ומנוסה: תשתדל להגדיל את אהבתך כלפי בנך, וללמד עליו זכות, שרק מתוך השפעת החברה - הגיע למה שהגיע, ובתוך תוכו - הוא באמת יהודי טוב עם נשמה טהורה, וכו' וכו'. אם תעשה כך - דבר זה ישדר "אוטומט" רגשי אהבה אל בנך, וממילא גם הוא יחוש אהבה גדולה אליך, שכן כך לימד אותנו שלמה המלך (בספרו משלי, כ"ז-י"ט) "כי כמים הפנים לפנים - כן לב האדם לאדם"! ליבו של חברך יהיה "הדדי" אליך, בדיוק לפי מה שאתה תחשוב עליו... ואמנם כך היה, האב השתמש בעצה הזו, והצליח ע"ז להכניע את לב ילדו - על ידי כבוד וידידות!.

סיפר מרן הרב עובדיה: מעשה ביהודי אשר יצא בנו לתרבות רעה, והאב מרוב כעסו היה צועק עליו ומבזה אותו. באחד הימים בא לפני אותו האיש וביקש ממני עצה כיצד ינהג עם בנו. אני הצעתי לו שמהיום והלאה יקח את בנו ויראה לו פנים אוהבות, ואל יעיר לו הערות וביקורת, אלא יתחבב עליו, עד שהבן יחוש מעצמו שאביו אוהבו, וכמים הפנים לפנים – כן לב האדם לאדם, ומשיחוש הבן שאביו אוהבו, הרי שהוא מעצמו ישמע לקולו וישתדל שלא לצערו. אותו איש נהג כך, וברוך ה' בתוך זמן קצר חזר הבן למוטב. **מסופר** על הרה"ק בעל אהבת ישראל מויזניץ זי"ע שכשהתיישב בעיר מסויימת היה לו שם הרבה התנגדות ועם הזמן נתבטלה ההתנגדות מעצמה ונעשו כולם ידידיו. כששאלו אותו איך פעל את זאת, השיב שכשראה שהם מתנגדים אליו הוסיף לאהוב אותם בלבו מאוד באהבה עזה יותר ויותר עד שבעל כרחם נכנס גם בלבם אהבה אליו. ודפח"ח, וזו עצה נפלאה ביותר שיוכל האדם לכבוש כל שונאיו בלי שום כלי מלחמה ובלי שום נזק לשום בנ"א. **סיפר בעל תשובה** שבשנה הראשונה לנישואיו החליט לא להגיע למילואים. לבסוף שפט אותו מפקד הבסיס על אי התייצבות למילואים, המפקד כעס עליו מאד והאברך בעל תשובה כל הזמן היה משדר וחושב שהוא אוהב את המפקד, וכך עשה. בזמן המשפט המשיך לחשוב על כך, המפקד שמע את טענותיו וקרע את הנייר המחייב אותו מילואים ופטרו לשלום.

מילי דבדיחותא: **בעליו של מפעל גדול החליט יום אחד לרדת לאולמות הייצור ולראות את הפועלים בעבודתם. הוא עבר כמה מחלקות ואולמות ייצור, כשלפתע ראה בחור צעיר עומד ונשען על אחד העמודים בחוסר מעש. הוא התעצבן, ניגש לבחור ושאל אותו: "תגיד, כמה אתה מרוויח בחודש?" "בערך שלושת אלפים שקלים," ענה הבחור. בעל המפעל הוציא מכיסו חבילת שטרות, ולפני כל העובדים ספר לבחור שלושת אלפים שקל ואמר לו: "הנה המשכורת שלך, קח אותה ואל תחזור אלינו אף פעם!" הבחור לקח את הכסף והלך. לאחר מכן פנה בעל המפעל אל מנהל העבודה ושאל אותו: "איך קיבלנו בחור כזה עצלן לעבודה אצלנו?" "האמת," ענה מנהל העבודה, "הוא בכלל לא עובד אצלנו. הוא השליח של הפיצה...**

העלון מוקדש להצלחת משפחת יהורם בן טיטה חדד וב"ב: שה' יתברך יצלחם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוקים ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך, אשר פריו יתן בעיתו וכל אשר יעשה יצליח, ימלא ה' כל משאלותיך

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרון דוד ושלמה הוא יברך וישמור ויצור ויעזור וירומם ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם: חדד אשר, דוד ושרה חניה, צבן יגאל וציפורה, יצחק וויכבד ת חדד, גד חדד, ישראל וקרין חניה, ציפורה חדד ומשפחתה, חי ואביבה חדד, משה טרבלסי ורעיתו, זבולון וברברה חדד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורות נחמה חדד, רפי ואביבה זגזון, יסכה ויעקב שמסיאן, שמואל ונורית חדד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואליס חדד, עמוס רזיאל ואוריה חדד, יצחק וכוכבה חדד, כהן יואל ורעייתו, כהן עוזיאל ורעייתו, יהונתן ושילת חדד, הדס ודניאל פראנגי, יוסף ומינה חדד, הרב אסף נתן ורעיתו, בת שבע חדד וכל משפחתה, אברהם וסיגלית מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, ר' יעקב אזוביב, כהן רחמים יסוזי, בר רבקה ובן, מזושן יונתן, לרפואה שלמה: ליטל בת ציפורה שרה בת טיטה, יוסף בן טיטה, לזיווג הגון: רבקה בת רות, ענינ ליטל ומזל אורין בנות ציפורה. זש"ק רינת בת סיגלית יהונתן בן בת שבע שתורמים לכוללי קול כמוס. [כולל יום, כולל ליל שישי, כולל ערב, כוללי בין הזמנים ועוד] ולעלון השבועי. ועוד מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיים מכל צרה ונזק יצלם ובכל אשר יפנו יצליכו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל הא-ל מעליהם כל גזירות קשות ורעות ויגזור עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם וימלא ה' כל משאלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומוצלחים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים אכי"ר.

לע"נ: יורם בן זילו, רחל בת מזלה, אליהו בין מבירכה, לקבלת העלון במייל: ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 כל הזכויות שמורות ,לצורך זיכוי הרבים הכל מותר